

Ajudem a aplicar l'Amoris Laetitia'!

Dv, 26/08/2016 per Catalunya Religió

(CR) Aquesta setmana l'*Osservatore Romano* [ha publicat](#) un significatiu article del teòleg català **Salvador Pié** sobre l'*Amoris laetitia*, la darrera Exhortació Apostòlica del papa **Francesc**. Les esclatxes que obre el document no han estat ben rebudes per tothom. Sectors reticents a una visió més amplia de la pastoral familiar, sempre ortodoxes quan el vent bufa a favor, l'han arribat a situar com un magisteri personal i discutible del papa Francesc. Per això, en aquest text Pié recorda les diferències entre el magisteri definitiu i l'ordinari, i sobretot remarca els criteris eclesials que ha aplicat Francesc per fer una nova proposta pastoral per a les famílies en situacions anomenades "irregulars".

El text ha estat publicat a l'*Osservatore Romano* en l'edició vespertina d'aquest dimecres, destacat a primera pàgina amb una il·lustració de **Marc Chagall**, "Els amants". El podeu [llegir a sota](#) íntegrament en català.

Nou Dicasteri dels laics, la família i la vida

La publicació d'aquest text coincideix amb tres recents nomenaments del papa Francesc molt significatius en el nou Dicasteri dels laics, la família i la vida. Salvador Pié explica a *CatalunyaReligió.cat* que aquest canvis són clarament "un primer pas per a posar en pràctica l'*Amoris laetitia*".

El nou president d'aquest Dicasteri, el bisbe d'origen irlandès **Kevin Joseph Farrell**, fins ara bisbe de Dallas (EUA), considerat un moderat, clar defensor de la vida i de la família, però contrari a actituds de guerra cultural amb la modernitat, exactament en la línia mostrada pel papa Francesc. Alhora el papa ha nomenat **Vincenzo Paglia**, que fins ara era president del Consell Pontifici per la Família, com a Gran Canceller del Pontifici Institut Joan Pau II per al Matrimoni i la Família que forma part de la Pontificia Universitat Lateranense de Roma. Paglia és conegut com a cofundador de la Comunitat de Sant'Egidio i alhora per haver marcat amb un tarannà fortament reconciliador el Consell Pontifici de la Família

que fins ara presidia.

Finalment, Francesc ha nomenat com a nou president d'aquest pontifici institut el milanés **Pierangelo Sequeri**. Pié creu que en aquest nomenament "radica una de les grans novetats" ja que és "un dels teòlegs més rellevants del moment actual; un teòleg compromès en un renovat treball divulgatiu i pastoral, també a partir de la seva activitat com a músic, de l'acompanyament de les famílies en dificultats, recollit en el seu notable *Famiglia e Chiesa. Un legame indissolubile*, publicat l'any passat".

Segons Pié és rellevant perquè "malauradament aquest Pontifici Institut no havia col·laborat gaire en la línia proposada pel papa a l'*Amoris laetitia*. Més encara, el seu fins ara director i diversos professors s'hi havien manifestat públicament contraris, fins i tot publicant un comentari previ totalment crític, poc abans que fos presentada oficialment".

"Amb aquests nomenaments, el papa Francesc sembla assegurar que a la cúria romana hi haurà persones i institucions que ajudaran a l'Església universal a posar en pràctica l'*Amoris laetitia*", assegura. Un context de dificultats per la seva aplicació que dona més relleu al text de l'*Osservatore Romano*.

Sobre l'ensenyament de l'"Amoris laetitia": magisteri per acollir i practicar

(*Salvador Pié*) En aquesta etapa de recepció eclesial de l'Exhortació Apostòlica *Amoris Laetitia* del Papa **Francesc** (publicada el 19 de març de 2016) han aparegut interrogants sobre quin tipus de Magisteri representa aquest document. Per poder-ho dilucidar de manera teològicament correcta pot ser útil referir-se a la Instrucció -segurament poc coneguda- sobre "La vocació eclesial del teòleg" de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, signada pel llavors cardenal-prefecte **J. Ratzinger** el 1990, que comenta les diverses formes del Magisteri de l'Església presents en la nova fórmula de la "Professió de fe". Aquestes formes són tres: el Magisteri infal·lible, el Magisteri definitiu i el Magisteri ordinari però no definitiu, sent aquest últim l'aplicable a l'*Amoris laetitia*, així com a la majoria de textos magisterials actuals.

Aquesta forma de Magisteri ordinari no definitiu, segons la Instrucció esmentada, té com a objectiu específic el proposar "un ensenyament que condueix a una millor comprensió de la Revelació en matèria de fe i costums, i ofereix directives morals derivades d'aquest ensenyament, que encara que no estiguin garantides pel carisma de la infal·libilitat, no estan privades de l'assistència divina, i requereixen l'adhesió dels fidels" (n. 17), adhesió definida com "un religiós assentiment de la voluntat i de la intel·ligència" (n. 23). Per això, s'afirma que "la voluntat d'assentiment lleial a aquest ensenyament del Magisteri en matèria de per si no irreformable ha de constituir la norma". Per aquesta raó aquesta forma de Magisteri és descrita per la Instrucció com "d'ordre prudencial" ja que comporta "judicis prudencials", tot i que s'anota acuradament que tal qualificació no vol dir que "no gaudeixi de l'assistència divina en l'exercici integral de la seva missió" (n. 24).

Cal fer notar, a més, que el Magisteri ordinari però no definitiu, tal com les altres dues formes del Magisteri infal·lible i del definitiu, són expressió de l'únic Magisteri viu de l'Església que el Concili Vaticà II ha descrit amb precisió com a "interpretació autoritzada de la paraula de Déu, que l'exercita en nom de

Jesucrist", atès que "el Magisteri no està per sobre de la paraula de Déu, sinó al seu servei..., amb l'assistència de l'Esperit Sant" (*Dei Verbum*, 10). Per aquesta raó, el Concili Vaticà II precisa en aquest sentit, amb un text aplicable clarament a l'*Amoris laetitia*, que "cal prestar de manera particular obediència religiosa de voluntat i d'intel·ligència al Magisteri autèntic del Romà Pontífex, fins i tot quan no parla *ex cathedra*, de tal manera que es reconegui amb respecte el seu magisteri suprem i s'acceptin amb sinceritat seves opinions segons la intenció i el desig expressat per ell mateix, que es dedueixen principalment del tipus de document, o de la insistència en la doctrina proposada, o de les fórmules emprades" (*Lumen Gentium*, 25).

Serà, doncs, en aquest context de comprensió del Magisteri ordinari, encara que no definitiu, en el que s'ha de comprendre el que el mateix Papa Francesc afirma a l'inici de l'*Amoris laetitia* sobre l'abast d'aquesta Exhortació Apostòlica així: "la complexitat dels temes plantejats ens va mostrar la necessitat de seguir aprofundint amb llibertat algunes qüestions doctrinals, morals, espirituals i pastorals... Naturalment, a l'Església és necessària una unitat de doctrina i de praxi, però això no impedeix que subsisteixin diferents maneres d'interpretar alguns aspectes o algunes conseqüències que es deriven d'aquesta. Això succeirà fins que l'Esperit ens porti a la veritat plena (*cf.* Jn 16,13), és a dir, quan ens introdueixi perfectament en el misteri de Crist i puguem veure-ho tot amb la seva mirada" (*Amoris laetitia*, n. 2-3). Com es pot observar en aquestes paraules del Papa Francesc ressonen les característiques que la Instrucció dona al Magisteri ordinari no definitiu, com a ensenyament "d'ordre prudencial" i amb "judicis prudencials", que també "gaudeixen de l'assistència divina i als quals se'ls ha de donar un assentiment lleial" (*Instrucció*, n. 24).

En aquest context es comprèn encara més que el Papa observi també que "la reflexió dels pastors i teòlegs, si és fidel a l'Església, honesta, realista i creativa, ens ajudarà a trobar més claredat" (*Amoris laetitia*, n. 2). Aquesta fidelitat a l'Església queda àmpliament manifesta en els tres principis presentats per al Papa Francesc, particularment per afrontar la situacions anomenades "irregulars" que assumeix de la viva tradició de l'Església, tipificada en les múltiples referències que recull del Concili Vaticà II, de **Pau VI** i de **Joan Pau II**, així com catorze vegades del teòleg més rellevant de l'Església com va ser sant **Tomàs d'Aquino**.

1) *La llei de la gradualitat*: es tracta d'un principi proposat en continuïtat amb el Magisteri de Joan Pau II en afirmar que "cada ésser humà avança gradualment amb progressiva integració dels dons de Déu i de les exigències del seu amor definitiu i absolut en tota vida personal i social" (*Familiaris consortio*, n. 9), atès que "l'ésser humà coneix estima i realitza el bé segons diverses etapes de creixement" (n. 34). Per això, a l'*Amoris laetitia* precisa que "no és una 'gradualitat de la llei', sinó una gradualitat en l'exercici prudencial dels actes lliures en subjectes que no estan en condicions sigui de comprendre, de valorar o de practicar plenament les exigències objectives de la llei" (*Amoris laetitia*, n. 295). Per això, al final precisarà, amb un toc de profund realisme i d'invitació a l'esperança cristiana, a "relativitzar el recorregut històric que estem fent com a famílies, per deixar d'exigir a les relacions interpersonals una perfecció, una puresa d'intencions i una coherència que només podrem trobar al Regne definitiu" (n. 325).

2) *Partir de la consciència*: el Papa Francesc es refereix a la consciència en vint-i-nou ocasions i recorda la seva definició en el Concili Vaticà II: "com el nucli més

secret de l'home" (*Gaudium et Spes*, 16; *Amoris laetitia*, n. 222); al mateix temps afirma amb claredat que "estem cridats a formar les consciències, però no a pretendre substituir-les" (n. 37). En efecte, "a partir del reconeixement del pes dels condicionaments concrets, podem afegir que la consciència de les persones ha de ser més ben incorporada a la praxi de l'Església en algunes situacions que no realitzen objectivament la nostra concepció de matrimoni. Certament, cal encoratjar la maduració d'una consciència il·luminada, formada i acompanyada..., enmig de la complexitat concreta dels límits, tot i que encara no sigui plenament l'ideal objectiu" (n. 303).

3) *La necessitat del discerniment*: esmentada trenta-cinc vegades, amb clara ressonància a **Ignasi de Loiola** i corroborada per dues cites precises de Tomàs d'Aquino (n. 304), el principi proposat es presenta així: "si es té en compte la innombrable diversitat de situacions concretes, es pot comprendre que no havia d'esperar-se del Sínode o d'aquesta Exhortació una nova normativa general de tipus canònica, aplicable a tots els casos... els preveres tenen la tasca d'acompanyar a les persones interessades en el camí de discerniment d'acord a l'ensenyament de l'Església i les orientacions del bisbe... Es tracta d'un itinerari d'acompanyament i de discerniment que orienta la presa de consciència de la seva situació davant Déu. La conversa amb el sacerdot, al fur intern, contribueix a la formació d'un judici correcte sobre allò que obstaculitza la possibilitat d'una participació més plena en la vida de l'Església i fer-la créixer... Aquest discerniment no podrà mai prescindir de les exigències de veritat i de caritat de l'Evangeli, proposat per l'Església" (n. 300). Aquesta tasca de discerniment també és confiada a "laics lliurats al Senyor" (n. 312), és a dir, laics i laiques que visquin una madura experiència espiritual cristiana.

En aquest context es presenta el text més significatiu sobre la possibilitat de combregar per part dels divorciats tornats a casar. En efecte, "a causa dels condicionaments o factors atenuants, és possible que, enmig d'una situació objectiva de pecat -que no sigui subjectivament culpable o que no ho sigui de manera plena- es pugui viure en gràcia de Déu, es pugui estimar, i també es pugui créixer en la vida de la gràcia i la caritat, rebent per això l'ajuda de l'Església" (n. 305). Aquest text ve complementat en una nota així: "en certs casos, podria ser també l'ajuda dels Sagraments", com són el sagrament de "l'espai de la misericòrdia": la Penitència, així com l'Eucaristia, tenint present que "no és un premi per als perfectes sinó un generós remei i un aliment per als febles" (nota n. 351, amb referència a *Evangeli gaudium*, 44-47).

En breu síntesi, doncs, es pot afirmar el valor magisterial de l'*Amoris laetitia* com Magisteri ordinari, que encara que no sigui definitiu, és igualment "interpretació autoritzada de la Paraula de Déu" (*Dei Verbum*, 10), com a ensenyament d'"ordre prudencial" del successor de Pere en l'Església, el Papa, que "gaudeix d'assistència divina" (Instrucció, n. 24; cf. *Amoris laetitia*, n. 2, 3, 295) i per això s'ha d'acollir religiosament amb esperit lleial i cordial (cf. *Lumen Gentium*, 25). Heus aquí l'actitud bàsica de sincera acollida i de realització pràctica que comporta aquest tipus de Magisteri -i en el nostre cas l'*Amoris laetitia*- per a tots els membres de la nostra Església!

Això inclou, a més, atendre els criteris proposats per donar resposta a les qüestions que es plantegen avui a la família, tenint molt present que "comprendre les situacions excepcionals no implica mai amagar la llum de l'ideal més ple ni proposar menys del que Jesús ofereix a l'ésser humà" (*Amoris laetitia*, n. 307), atès

que" la família és veritablement una bona notícia" (n. 1). No es pot negar que, com diu el mateix Papa Francesc, l'*Amoris laetitia* s'ofereix com a "reflexió fidel a l'Església, honesta, realista i creativa que ajudarà a trobar més claredat" (n. 2). Benvinguda i que així sigui!

Dr. **Salvador Pié-Ninot**. Text publicat en italià a l'[*Osservatore Romano*](#) el 24 d'agost de 2016 (p.7).